

Memòria explicativa del Projecte de llei de crèdit extraordinari per respondre a les despeses derivades de l'adquisició de les pintures murals de l'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella: *La flagel·lació* i *El bes de Judes*.

Les pintures de Sant Esteve d'Andorra la Vella són un exemple únic al Principat, degut a la temàtica que representen i a l'estil emprat, que es coneix com a "estil 1200 o croat" i que es caracteritza per un tractament de les formes més humanitzat, expressiu i carregat de moviment; representa una transició entre el romànic i gòtic. A més a més, la riquesa de les representacions es veu accentuada per un intent de crear profunditat i perspectiva per donar més solemnitat al conjunt.

El conjunt pictòric de l'església parroquial de Sant Esteve és el referent més important de la pintura mural del 1200, no només a Andorra, sinó també en l'àmbit del bisbat d'Urgell. Aquesta decoració mural, d'un notable valor artístic i d'autoria desconeguda, és fruit de la confluència de diverses influències. Suposa una renovació estilística i denota un bon coneixement de la iconografia a cavall entre dos mentalitats, propi del moment final del romànic, entre el 1200 i el 1210.

Les pintures de l'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella atresoren un gran valor artístic i són excepcionals per l'estil pictòric i la innovació iconogràfica que van suposar en el seu moment. Constitueixen el testimoni material que defineix la societat i la cultura andorranes de l'alta edat mitjana (ideologia, inquietuds, etc.). Reforcen la memòria històrica col·lectiva, constitueixen un element identitari del país i enriqueixen el patrimoni cultural andorrà. A més, són una mostra de l'arribada al país de les influències artístiques internacionals.

Els fragments de la pintura mural es van vendre l'any 1926 a un antiquari i, l'any 1929, les pintures que integraven el conjunt mural de l'església de Sant Esteve van passar a formar part de la col·lecció de Ròmul Bosch i Catarineu. Amb el pas dels anys, part de les pintures murals va ser cedida al Museu Nacional d'Art de Catalunya i, més recentment, el fragment de pintura mural coneguda com *El lavatori* va passar a ser propietat del Museu Nacional del Prado, l'any 2013, en fer-ne donació els seus propietaris. Els descendents de Ròmul Bosch i Catarineu, Srs. Enriqueta i Juan Bosch de García-Bravo, han conservat dos fragments procedents de l'hemicicle absidal de l'església: *El bes de Judes* i *La flagel·lació*.

Tal com preveu l'article 19.5 de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra: "L'Estat ha de dur a terme les accions necessàries per a la recuperació

dels béns culturals que hagin sortit il·legalment del territori andorrà i per al retorn dels béns integrants del patrimoni cultural andorrà que es troben a l'exterior.”

La compra d'aquests fragments de pintura mural de l'església de Sant Esteve és una acció necessària per enfortir el patrimoni i la identitat cultural del país. El patrimoni cultural exerceix un paper clau en la identitat i la cohesió del territori. Cadascun dels elements que l'integren és únic i insubstituïble.

En diferents moments, el Govern d'Andorra ha plantejat la possibilitat d'adquirir els dos únics fragments de pintura mural de l'església de Sant Esteve que encara formen part d'una col·lecció privada sense arribar a un acord. L'estiu del 2023 es reprenen les converses entre el Govern, mitjançant el Ministeri de Cultura, Joventut i Esports, i els propietaris de les pintures, i s'inicien les negociacions. Els informes tècnics i les negociacions possibiliten arribar a un acord per a l'adquisició dels dos fragments murals de l'església de Sant Esteve per la quantitat de 2.750.000,00 euros.

El dia 21 de febrer del 2024, el Govern aprova la proposta de contracte de promesa de compravenda dels dos fragments de pintura mural i s'atorga la signatura a la ministra de Cultura, Joventut i Esports. El dia 27 de febrer, la ministra i el Sr. Juan Bosch de Garcia-Bravo i la Sra. Enriqueta Bosch de Garcia-Bravo, propietaris de les pintures, amb la directora de patrimoni cultural que actuava com a testimoni, van signar un contracte de promesa de compravenda que estableix el preu d'adquisició dels dos fragments de pintura romànica del conjunt pictòric de Sant Esteve per la quantitat de 2.750.000,00 euros, que es divideix de la forma següent: *El bes de Judes* es valora en 1.375.000,00 euros i *La flagel·lació*, en 1.375.000,00 euros. El contracte de promesa de compravenda que també estableix les condicions de l'adquisició té una validesa de sis mesos i supedita la compra al finançament.

La validesa del contracte té una durada de sis mesos a comptar de la data en què se signi, fet que requereix la conclusió ràpida del retorn, si escau, i fet que justifica la urgència de la despesa. L'execució de la compravenda queda condicionada per l'aprovació del crèdit extraordinari corresponent per part del Consell General i per l'obtenció del permís d'exportació de les obres per part de l'Estat espanyol.

En el moment de la compra, en cas que el Consell General autoritzi l'operació, caldrà fer efectiu a l'Estat espanyol l'impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, segons el que estableix l'article 7 del Reial decret legislatiu 1/1993, del 24 de setembre, de l'Estat espanyol. El tipus impositiu establert és del 5% sobre el preu convingut per les dos parts.

Segons els procediments esmentats, el Govern haurà d'abonar les quantitats següents:

Import per regularitzar segons els contractes signats	
A favor dels propietaris: Srs. Enriqueta i Juan Bosch de Garcia-Bravo	2.750.000 €
A favor de l'Estat espanyol: impost de transmissions patrimonials	137.500 €

Total	2.887.500 €
-------	-------------

Vist que el Govern no disposa dels crèdits per respondre a les despeses esmentades, xifrades en 2.887.500,00 euros, i que la necessitat i la urgència d'aquestes despeses fan que no es puguin ajornar fins a l'exercici del 2025;

Vist que la necessitat i la urgència d'aquestes despeses s'expliquen, d'una banda, pel deure de recuperar els dos únics fragments de pintura mural de l'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella que encara formen part d'una col·lecció privada i pel fet que disposem d'una opció de compra per recuperar-los i, d'altra banda, pel termini d'execució de la compravenda, que té una validesa màxima de sis mesos i que queda supeditada al seu finançament;

Per tot el que s'ha exposat anteriorment, se sol·licita l'aprovació d'un crèdit extraordinari per a la partida pressupostària 001 – 80 Ministeri de Cultura, Joventut i Esports – 820 Departament de Patrimoni Cultural – 820 Àrea de Patrimoni Cultural – PR0155 Conserv. i millora patrimoni cultural – D/60810/082002 Equipament cultural, per un import de 2.887.500,00 euros, per finançar la compra de les pintures murals de l'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella: *La flagel·lació* i *El bes de Judes*, perquè sigui sotmès al ple del Consell General.

Aquest crèdit extraordinari es finança amb la recaptació més gran d'ingressos patrimonials –en concepte de la distribució de dividends d'Andorra Telecom– respecte als previstos, d'un import d'1.041.279,40 euros, i amb les partides següents, per un import total d'1.846.220,60 euros.

- 001 – 10 Cap de Govern – 135 Departament de Transformació Digital –139 Àrea de Solucions – PR0191 Arquitectura de negoci i sistemes d'informació – D/64050/013303 Aplicacions informàtiques, 500.000,00 euros.
- 001 – 55 Ministeri de Territori i Urbanisme – 560 Departament d'Urbanisme – 561 Àrea d'Edificació Pública – IN0108 Rehabilitació Edifici antic Hotel Casamanya – D/61200/056001 Conservació i millora d'edificis, 946.220,60 euros.
- 001 – 55 Ministeri de Territori i Urbanisme – 550 Departament de Territori – 552 Àrea d'Obra Pública – PR0286 Carreteres Generals – D/60730/045101 Canalitzacions i altres, 200.000,00 euros.
- 001 – 30 Ministeri de Turisme i Comerç – 300 Departament de Turisme i Comerç – 300 Àrea de Turisme – PR0173 Foment i promoció del turisme – D/44340/047301 Andorra Turisme, SAU, 100.000,00 euros.
- 001 – 55 Ministeri de Territori i Urbanisme – 560 Departament d'Urbanisme – 561 Àrea d'Edificació Pública – IN0029 Rehabilitació Santuari de Meritxell – D/61200/084001 Conservació i millora d'edificis, 100.000,00 euros.

Mònica Bonell Tuset

Ministra de Cultura, Joventut i Esports